

Конспект інтегрованого заняття з пошуково-дослідницької діяльності

Тема: "Еко-слідочки: Мої маленькі кроки до великої планети" (Середня група)

Пріоритет: Освіта для сталого розвитку (ЦСР) та пошуково-дослідницька діяльність.

Мета: Формування основ екологічної свідомості та відповідального ставлення до довкілля. Розвиток пошукової діяльності, навичок сортування, економії ресурсів та практичної роботи з рослинами.

Обладнання: Декоративний "Еко-Слідочок", "тьмяна скринька" з проблемними об'єктами, флешка/екран для Дори, лупи, ґрунт, паперові стаканчики (вторинне використання), живці фікуса, лопатки, лійки, великий "Еко-Слідочок-Обіцянка" (ватман).

I. МОТИВАЦІЙНО-ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ ЕТАП (Вступ)

1. Зацікавлюючий момент: Знахідка "Еко-Слідочка"

Вихователь: (Здивовано) Діти, погляньте, що я знайшла сьогодні біля дверей нашої групи! Що це може бути? Це... чийсь слідочок! Він не схожий на наші черевички і не схожий на сліди звичайної тваринки. Погляньте, на ньому ще й якісь дивні знаки! *(Показує декоративний "Еко-Слідочок" із символами: крапелька води, листочок, лампочка, стрілочки переробки).*

Вихователь: Схоже, це **Еко-Слідочок**! Він привів нас до чогось... Ой, а тут ще й якась дивна скринька (або гарна, але тьмяна і брудна коробка) і **флешка**!

2. Відеозвернення Дори-Мандрівниці

(Вихователь вмикає флешку.)

Дора: (Весело, але трохи стурбовано) Привіт, привіт, мої маленькі дослідники! Мене звати Дора, і я зараз у великій подорожі світом! Подивіться, куди привів мене мій Рюкзачок-Помічник! Це ж Еко-Слідочок! Він привів мене до вас! Справа в тому, що наша велика і прекрасна Планета **ЗАСМУЧЕНА**! Я бачила, як... Крапелька Води плаче, Сонечко ледь світить, а Лісовичок жаліється, що люди залишають багато сміття! Я зрозуміла, що моя дорога до Планети Земля стала дуже важкою! Саме тому я надіслала вам цей Еко-Слідочок та цю скриньку/коробку! У ній заховані загадки і підказки! Ми повинні з'ясувати: **Які слідочки ми залишаємо на Землі?** Ви готові стати моєю **КОМАНДОЮ ЕКО-ДОСЛІДНИКІВ**? Тоді швидше відкривайте скриньку! Па-па!

(Відео закінчується.)

3. Перетворення на Еко-Дослідників

Вихователь: Ми отримали місію! Звичайні діти не зможуть це розгадати! Нам потрібні спеціальні знання та інструменти! Тож, ми вирушаємо до нашого Дослідницького **ЕКО-ЦЕНТРУ**! Щоб стати справжніми Еко-Дослідниками, ми повинні бути уважними, мудрими і дуже обережними з природою.

Фізкультхвилинка "Слід Планети": *(Проведення римованої фізкультхвилинки, що включає екологічні рухи).* «Раз-два-три, тепер ми не просто діти!

Чотири-п'ять-шість, ми – **Еко-слідочки**!

Ми Планеті допомагаємо, і дослідження починаємо!»

(Діти разом з вихователем переходять до підготовленої зони з матеріалами для дослідів – столів з водою, папером, сортувальними ємностями тощо, де починається основна, практична частина заняття.)

Вихователь: Ось тепер ви справжня Еко-Команда! Ваші Слідочки вже стали добрими! Час досліджувати таємниці скриньки у нашому ЕКО-ЦЕНТРІ! Рушаймо!

II. ОСНОВНА ЧАСТИНА: ПОШУКОВО-ДОСЛІДНИЦЬКА ДІЯЛЬНІСТЬ

(Діти переходять до столів – "ЕКО-ЦЕНТРУ". Скринька відкрита.)

4. Дослідження "Поганих Слідочків-Загадок"

Вихователь: Ми в ЕКО-ЦЕНТРІ! Дора залишила нам у скриньці чотири "слідочки-загадки". Давайте їх дослідимо і знайдемо розгадку!

Слідочок 1: Забруднена Вода. *(Діти досліджують флакон з каламутною водою).*

Вихователь: "Що трапилося з цією водичкою? Як ми можемо її очистити?" *(Проведення найпростішого Дослідку "Очищення води" – фільтрація через марлю/вату). Висновок: Воду треба берегти і не забруднювати!*

Вода, що витікає з крану...

Що таке вода?

Вихователь: Подивіться на воду у склянці (показати). Якого вона кольору?

- *(Діти: Прозора!)* **Вихователь:** Так, вода прозора! А чи має вона запах?
- *(Діти: Ні!)* **Вихователь:** Вірно, вона без запаху. А якщо ми її спробуємо, яка вона на смак?
- *(Діти: Ніяка! Свіжа!)* **Вихователь:** Вона без смаку, але дуже смачна і корисна!

Вихователь: Де ми можемо побачити воду? *(Допомогти: річка, дощ, море, кран вдома, калюжа).*

3. Навіщо потрібна вода? (2 хвилини)

Вихователь: Уявіть собі: прийшли ми з прогулянки, і нам дуже хочеться пити. Що ми п'ємо?

- *(Діти: Водичку!)* **Вихователь:** Навіщо людина п'є воду?
- *(Діти: Щоб не захворіти, щоб бути сильними, щоб втамувати спрагу.)*

Вихователь: Молодці! Вода потрібна, щоб:

- Пити (людям і тваринкам).
 - Готувати їжу (суп, чай).
 - Мити руки, обличчя, чистити зуби.
 - Поливати квіти і дерева (рослинкам).
- ### **4. Підсумок. Бережливе ставлення (1 хвилина)**

Висновок (Сталий розвиток): "Вода може ховати у собі те, що ми в неї кидаємо (якщо розчиняється), і вона може забруднюватися тим, що не розчиняється (як пісок чи сміття). Тому не можна кидати нічого зайвого у воду, адже чисту воду потім важко повернути!"

Слідочок 3: Економія. *(Діти розглядають зображення відкритого крана та лампочки).* **Вихователь:** "Це марнотратство! Як ми покажемо Дорі, що ми вміємо

берегти ресурси?" (Проведення *Бесіди-гри "Знайди і вимкни"*). Висновок: Ми не будемо марно витратити воду і світло!

Вихователь: У Землі є дуже важливі скарби — це **вода і світло (енергія)**. Якщо ми їх витрачаємо *марно*, вони просто *тікають і зникають*! Дора-Мандрівниця дуже засмучена, коли бачить... (показуєте зображення: відкритого крана і ввімкненої лампочки у порожній кімнаті).

Вихователь: Це називається **марнотратство**. Це коли ми викидаємо скарби! Але ми — Еко-Дослідники! Ми вміємо **берегти**!

2. Бесіда-гра "Вода – Дорогоцінна Крапелька" (4 хвилини)

Мета: Показати, що вода не безкінечна, і її треба "зачиняти".

1. **Проблема:** "Подивіться на цей кран. Чому Дора засмучена?" (Вода капає/біжить марно).
2. **Дія:** "Уявіть, що кожна крапелька – це дорогоцінний камінь! Якщо ми не закрутимо кран, ці камінці **втечуть** у каналізацію! Чи можна їх повернути назад?" (Ні).
3. **Рішення (Практичний приклад):**
 - о **Вихователь:** "Коли ми чистимо зубки, вода має бігти весь час?"
 - о **Діти:** "Ні!"
 - о **Вихователь:** "Покажіть, як ми **відкриваємо** кран, щоб намочити щітку (показують), а потім **закриваємо** його (роблять жест закручування), поки чистимо! Ми **зберігаємо** дорогоцінні камінці!"

3. Бесіда-гра "Світло – Сонечко в Лампочці" (4 хвилини)

Мета: Показати, що світло — це тепло і енергія, які потрібно "випускати" і "зачиняти".

1. **Проблема:** "Лампочка працює. Це добре. Але якщо ми виходимо з кімнати, а світло залишається ввімкненим, то *сонечко в лампочці* просто так гріє порожню кімнату! Це марно!"

4. Висновок: "Присяга Еко-Дослідника" (1 хвилина)

Вихователь: Ми показали Дорі, що ми справжні захисники скарбів!

Спільний Висновок:

- **"Ми пам'ятаємо: коли ми чистимо зубки, ми кран..."** (Діти: *Закручуємо!*)
- **"Коли ми виходимо з кімнати, ми світло..."** (Діти: *Вимкнемо!*)

Вихователь: Ми не будемо марно витратити воду і світло! Ми **бережемо** скарби Планети!

Гра «Хто живе у воді»

Слідочок 2: Сміття. (Діти розглядають зім'яту пляшку та папір). **Вихователь:** "Це погані слідочки. Як ми їх виправимо?" (Проведення *Дослідку "Сортування"*: сортування сміття по контейнерах). Висновок: Сміття треба сортувати, щоб дати йому друге життя!

Фізкультхвилинка "Слід Планети"

Дії (Рухи)

Крок на місці, уважно дивлячись під ноги.

Присісти, "очистити" уявну землю від бруду.

Руки вгору, імітуючи "включення" світла, потім швидко "вимкнення" (заощадження).

Руки "замком", хитаємо головою.

Взяти в одну руку уявну пляшку, в іншу – папір.

Імітуємо кидок у різні кошики (сортування).

Стиснути кулачки, напружитися (сила природи).

Обійняти себе (турбота).

Витягнути руки перед собою, долоні разом, як "підзорна труба".

Прокрутитися на місці (рух планети).

Два великі кроки вперед, руки вгору.

Тупнути ногою, підняти кулак (рішучість).

Слова (Рими)

Ми ідемо, шукаємо слідочки –
Де ж на Планеті брудні
куточки?

Світло даремно не вмикаємо,

Енергію свою ми зберігаємо!

Пляшка, папір – все окремо
кладем,

Переробці шанс ми даєм!

Наша Земля – вона жива!

Їй потрібні добрі слова!

Ми – дослідники, ми шукаємо
знання!

Виконаємо Дори завдання!

Крок вперед — і світ
красивий!

Еко-слідочок — він щасливий!

Ми ідемо, шукаємо **слідочки** – (Крок на місці, дивимось під ноги) Де ж на Планеті **брудні куточки?** (Присісти, "очистити" землю від бруду) Світло даремно **не вмикаємо**, (Руки вгору – "включення", швидко вниз – "вимкнення") Енергію свою **ми зберігаємо!** (Руки "замком", хитаємо головою) ... *(Продовження римованого тексту)* Еко-слідочок — він **щасливий!** (Тупнути ногою, підняти кулак)

5. **Слідочок 4:** Дослідження Ґрунту (Таємниці Землі)

Вихователь: Дора-Мандрівниця шепнула мені, що ґрунт — це найбільша таємниця Планети! І нам, Еко-Дослідникам, треба її розгадати! У вас у кожного є тарілочка з ґрунтом.

- **(Дія 1: Тактильний та нюховий пошук):** "Спочатку просто візьміть трішки ґрунту в руки. Який він? Холодний? М'який? Як пахне ґрунт?"
- **(Дія 2: Дослідження за допомогою лупи):** "А тепер ми станемо справжніми мікроскопістами! Беремо наші **лупи**! Що ви там бачите, коли дивитеся через чарівну лупу? Чи є там маленькі камінчики? Пісок? А чому ґрунт такий темний?" *(Допомога дітям побачити складність ґрунту).*

Вихователь: Дітки, ви звернули увагу, що земля, по якій ми ходимо і в якій ростуть квіти, темна? *(Можна взяти трохи землі в прозорий стаканчик для наочності).*

1. Що таке ґрунт?

Вихователь: Наша земля — це ніби **дім для рослин**. У цьому домі вони живуть і беруть звідти їжу, щоб рости великими та сильними.

2. Звідки береться темний колір?

Вихователь: Коли восени листя падає з дерев, воно лежить на землі, правда?

- *(Діти: Так!)* **Вихователь:** А що відбувається з маленькими гілочками, травичкою, жучками, які "заснули" взимку? Вони теж потрапляють у землю.

Вихователь: У землі живуть дуже маленькі, невидимі помічники (можна назвати їх "земляні черв'ячки" або "бактерії", якщо діти сприймають). Ці помічники їдять і переробляють усе старе: опале листя, травичку, засохлі квіти.

3. Гумус — "Корисна чорна фарба"

Вихователь: Коли вони все це переробили, утворюється спеціальна **корисна чорна речовина**. Вона називається **гумус**.

- Саме цей гумус і фарбує ґрунт у темний, майже чорний колір!

Вихователь: Подивіться, це ніби **чорна, пухнаста ковдра** для нашої землі.

- **Чим більше цієї чорної "ковдри" (гумусу) в ґрунті, тим він темніший і тим краще там ростуть рослини!**

4. Підсумок: Користь темної землі

Вихователь: Отже, темний колір означає, що земля дуже **ситна і поживна** для рослин, як каша для вас! Вона допомагає їм бути здоровими. Тому темно-коричнева чи чорна земля — це дуже добре!

Вихователь: Ви розгадали таємницю **ґрунту**! Ґрунт — це не просто пил, це **дім для рослин**, це **жива ковдра** Планети, яку треба берегти! Але ще не все *,дітки у ґрунта є подруга-глина. Ось вона(показую дітям)*

■ **Ґрунт:** "Розсипчастий, як цукор або пісок. Його легко тримати, але з нього не зліпиш кульку."

У глині дуже добре **затримується вода**. Коли йде дощ, ґрунт швидко пропускає воду, а глина її **тримає, як губка!**"

- "Це дуже корисно! Коли довго немає дощу, глина потихеньку *віддає* цю воду корінню рослин. Вона як **природний резервуар!**"

■ **Глина:** "Липка, як тісто. З неї можна зліпити фігурку, вона тримає форму."

Навіть у найкращому ґрунті є трохи глини, щоб тримати вологу. А якщо в ґрунті забагато глини, він стає занадто липким і треба додати піску або пухкої землі.

що пухкий ґрунт потрібен, щоб коріння могло **дихати**. У дуже щільній глині коріння задихнеться. Це підкреслює їхню взаємодоповнюваність.

А ще з глини можна виготовити що?.....

Подружки, які допомагають одна одній"

Спільна користь: "Отже, дітки, що ми зрозуміли? **Ґрунт** — це дім і їжа, а **глина** — це запас води. Вони обидва дуже-дуже **корисні!**

Дослід з глиною

Дид.гра «Відгадай на дотик де ґрунт ,а де глина»

1. **Формувати** чіткі уявлення про фізичні властивості ґрунту та глини та їхню функціональну різницю.
2. **Встановити** зв'язок між тактильними відчуттями та властивостями матеріалу (ґрунт — пухкий, розсипчастий; глина — щільна, пластична, липка).
3. **Закріпити** розуміння корисності обох матеріалів для природи (ґрунт — дім і їжа для рослин; глина — природний резервуар для води).

II. Розвивальна мета (Які навички розвиваються):

1. **Розвивати** та збагачувати тактильні відчуття (сенсорику) та дрібну моторику рук через активне обмацування та дослідження.
2. **Тренувати** навичку аналізувати отриману інформацію (відчуття) і робити логічні висновки ("Якщо розсипається, значить пухкий ґрунт").
3. **Активізувати** словниковий запас дітей новими прикметниками та дієсловами (наприклад: *пухкий, липкий, гладкий, щільний, розсипається, тримає форму*).

Розгляд у пісочниці, хто живе в землі

6. Практична робота: Садіння "Живого Слідочка"

Вихователь: Ми з'ясували, що Планета засмучена через брудне повітря. А хто допомагає нам зробити повітря **чистим і свіжим?** (Рослини). Погляньте! Це ще один, особливий Слідочок від Дори — **МАЛЕНЬКИЙ ФІКУС!** Він буде чистити наше повітря, але йому потрібен будиночок!

- **Дослідження матеріалів ("Друге життя речей"):** "Будиночком буде паперовий стаканчик! Ми дамо йому друге життя і збережемо планету від сміття!" (*Діти одягають фартушки*).
- **Покрокова посадка фікуса:** Вихователь з дітьми виконує інструкцію:
 1. Набрати ґрунт лопаткою на дно паперового стаканчика.
 2. Зробити пальчиком ямку.
 3. Обережно помістити **Фікус** (наш Живий Слідочок) у ямку.
 4. Засипати ґрунтом і трошки притиснути.
 5. Полити з лієчки, наголошуючи: **води беремо рівно стільки, скільки треба!**

III. ЗАКЛЮЧНА ЧАСТИНА (РЕФЛЕКСІЯ)

7. Створення "Еко-Слідочка-Обіцянки"

Вихователь: Молодці! Ви розгадали всі загадки Дори і створили такі гарні **Живі Слідочки!** Тепер створимо наш **План Добрих Кроків!**

- **Узагальнення висновків:** (Повторення обіцянок: берегти воду, економити світло, сортувати, дбати про рослини).
- **Діяльність:** Діти приклеюють символи своїх добрих кроків (чиста крапелька, знак переробки, зелена гілочка) на великий **чистий "Еко-Слідочок-Обіцянку"** (ватман).
- **Вихователь:** Погляньте, який гарний і чистий Еко-Слідочок ми створили! Це наша **Обіцянка Планеті!**

8. Завершення та Нагородження

Вихователь: Я відчуваю... Дора-Мандрівниця, мабуть, бачить, як ми старалися! Ой, погляньте, на флешку прийшло **нове, радісне повідомлення!**

(Вихователь "вмикає" фінальне повідомлення від Дори, де вона вже усміхнена і на фоні яскравої природи.)

Аудіоповідомлення Дори: *"Мої неймовірні Еко-Дослідники! Я бачу ваші **добрі слідочки!** Планета **посміхається!** Ви врятували її кольори і знайшли найголовніший секрет: **навіть найменші кроки дітей мають ВЕЛИКУ силу!** Дякую вам за ваші дослідження. До нових, дружніх до природи, мандрів! Па-па!"*

Вихователь: Ви впоралися з місією! За це ви отримуєте **Медалі (або значки) Справжнього Еко-Дослідника** і знаєте, як робити Планету щасливою!